

Reactie culturele en creatieve sector op Consultatie Aanpak Fiscale regelingen

Vraag 1: Reageert u bijvoorbeeld als particulier, als ondernemer, namens een onderneming, namens een organisatie, of iets anders?

Namens onderstaande samenwerkende partijen in de gehele culturele en creatieve sector.

De Taskforce culturele en creatieve sector, een samenwerkingsverband van ruim 100 branche-, beroeps- en belangenorganisaties. Kunsten '92 | Federatie Cultuur (NAPK, Museumvereniging, VSCD, CultuurConnectie, VOB, VNPF, VvNO) | De Creatieve Coalitie | Erfgoedplatform van Kunsten '92 | Federatie Creatieve Industrie (BNA, BNO, DGA, DDD, MODINT, Buma Cultuur, NAPA, NCP, Dupho, NVPI) | VVTP | Kunstenbond | NVBF | Popcoalitie | ENCORE | VVEM | De Zaak Nu | Platform ACCT | Alliantie van Evenementenbouwers | Federatie Auteursrechtbelangen (Platform Makers, Platform Creatieve Media Industrie en Vereniging VOICE)

Kunsten '92, de belangenorganisatie voor de hele culturele en creatieve sector, met meer dan 400 leden uit alle disciplines, van de kunsten tot nieuwe media, design, musea en monumenten, en van makers tot organisaties, en voert tevens het secretariaat van de Taskforce.

De Museumvereniging, de brancheorganisatie voor ruim 450 Nederlandse musea. Zij vertegenwoordigen, uitgedrukt in omzet, meer dan 95 procent van de musea in Nederland. De vereniging helpt musea een groot en divers publiek te interesseren voor museale collecties. Dit doen we door de belangen van de museumsector te behartigen, collectieve promotie te voeren, onder andere met de Museumkaart, en te werken aan een hoge kwaliteit van de sector. De antwoorden dienen gelezen te worden vanuit het belang van de leden van de Museumvereniging - de musea - niet de branchevereniging zelf.

De Kunstenbond, dé vakbond voor iedereen die werkzaam is in de culturele en creatieve sector en werkt aan een sterke positie van werkenden in de culturele en creatieve sector. Leden zijn weknemers én zzp'ers.

Vraag 2: met welke fiscale regelingen heeft u of uw organisatie/onderneming te maken?

Organisaties, waartoe wij ook zelfstandigen rekenen, vanuit de culturele en creatieve sector, zoals musea, hebben te maken met:

- Giftenaftrek inkomstenbelasting (inclusief periodieke giften)
- Schenk- en erfbelasting Faciliteiten ANBI's
- Giftenaftrek vennootschapsbelasting (ook Culturele ANBI's)
- Btw Verlaagd tarief culturele goederen en diensten
- Btw Vrijstelling componisten, schrijvers en journalisten
- Btw Kunstonderwijs aan personen tot 21 jaar
- Arbeidskorting
- Zelfstandigenaftrek
- Extra Zelfstandigenaftrek starters
- Startersaftrek bij arbeidsongeschiktheid
- Meewerkaftrek
- Stakingsaftrek
- Aftrek speur- en ontwikkelingswerk
- Willekeurige afschrijving starters
- Middelingsregeling
- Doorschuiven stakingswinst
- MKB-winstvrijstelling

- Kleinschaligheidsinvesteringsaftrek
- Door ondernemers gebruikte fiscale regelingen:
- Lijfrente fiscale faciliteiten
- Netto pensioen en netto lijfrente
- FOR aftrek en belaste afnemings
- Arbeidsongeschiktheidsverzekering fiscale faciliteiten
- Middelingsregeling

Vraag 3: Hoe kijkt u aan tegen het belang van een eenvoudiger belastingstelsel door fiscale regelingen aan te passen? U kunt hierbij bijvoorbeeld denken aan: een voorkeur voor algemene lagere belastingtarieven in plaats van meer specifieke fiscale voordelen voor bepaalde doelgroepen, begrijpelijkheid/uitvoerbaarheid van het belastingstelsel door minder fiscale uitzonderingen, rechtvaardigheid waardoor juist wel specifieke fiscale regelingen nodig kunnen zijn of iets anders vanuit het perspectief van burgers, samenleving of bedrijven.

Het aanpassen of beperken van fiscale regelingen voor culturele organisaties is zeer onwenselijk, vanwege het publieke belang dat deze instellingen hebben. Uitbreiden van de fiscale regelingen ten gunste van de culturele sector is daarentegen wenselijk en welkom. Giften en schenkingen én het lage BTW-tarief op cultuur ten behoeve van de drie functies van musea - publiek, collecties of huisvesting - of bij andere organisaties voorkomen dus dat de overheid meer middelen moet aanwenden om deze culturele functies te ondersteunen. Ook is het aanpassen of beperken van de regeling gericht op het faciliteren van zelfstandig ondernemerschap zeer onwenselijk. In de culturele en creatieve sector verricht ongeveer de helft van alle werkzame personen zelfstandige arbeid (Bron CBS). In het bijzonder moet de versobering van de zelfstandigenaftrek worden teruggedraaid. Een loonheffings- en handhavingsvraagstuk (schijnzelfstandigheid) wordt ten onrechte afgewenteld op alle zelfstandigen.

Specifieke fiscale regelingen blijven nodig om het ondernemerschap te stimuleren en te faciliteren. Ze kunnen ook niet los gezien worden van de grote verschillen tussen werknemers en zelfstandigen en het ontbreken van toegang tot sociale zekerheidsvoorzieningen (op de BBZ na). Versimpeling is zeer gewenst, mits er maar ruimte is voor ondernemerschap. Ook dient er een fiscale mogelijkheid te komen voor vermogensopbouw (buffervorming) t.a.v. de bedrijfs- en inkomensreserves van zelfstandig ondernemers. Zie verder het antwoord op vraag 4.

Vraag 4: Hoe kijkt u aan tegen het belang om fiscale regelingen aan te passen/beperken om de uitvoering van het belastingstelsel voor de Belastingdienst simpeler te maken?

Waarom juist nu de fiscale regelingen voor de cultuursector behouden dienen te blijven. De culturele sector is nog aan het bijkomen van de periode waarin door corona de publieksinkomsten sterk afnamen door lage bezoekersaantallen. Bezoekersaantallen zijn nog niet op het niveau van voor corona. Sinds 2022 kwamen daar sterk gestegen kosten van energie, loonkosten, materiaalkosten en levenspeil bij. De maatschappelijke giften en gunstige fiscale regelingen zoals het lage BTW-tarief en de BTW-vrijstellingen, die culturele instellingen steunen, vormen een onmisbare pijler van hun eigen inkomsten.

Maatschappelijk belang van giften en belang van fiscale aftrekbaarheid. Culturele instellingen zoals musea zijn zeer afhankelijk van externe financiering, zo maakten voor corona eigen inkomsten 50% van de omzet van musea uit (Museumcijfers 2019). Hierdoor kunnen musea conserveren, restaureren, educatieve programma's ontwikkelen, tentoonstellingen organiseren en middels schenkingen van objecten en aankopen de collectie verrijken.

Giften, zowel enkele giften als periodieke giften - en hun fiscale aftrekmogelijkheden - in dit jaar van herstel van gedaalde bezoekersinkomsten, zijn onmisbaar om de bedrijfsvoering van culturele instellingen in deze tijd gezond te houden en geen aanvullende beroepen op de diverse overheden te moeten doen om zwarte cijfers te blijven schrijven. Voor musea bijvoorbeeld bestond in 2021 bijna 10 % van de eigen inkomsten uit giften, 30 miljoen euro aan giften tegenover 310 miljoen euro aan totale eigen inkomsten (entree, horeca, sponsoring, private fondsen en giften). [Bron: Museum cijfers 2021]

Publieke instituties zoals culturele instellingen en musea verdienen het om specifieke fiscale voordelen te ontvangen, bijvoorbeeld voor giften en schenkingen en nalatenschappen én het verlaagde BTW-tarief. Deze maatschappelijke instellingen ontvangen vaak voor een deel van hun activiteiten subsidies, terwijl ze een fors deel eigen inkomsten genereren. Vaak zijn een deel van hun activiteiten, zoals in het geval van musea collectiebeheer - het bewaren, conserveren en onderzoeken van collecties in museale depots - en huisvesting, in zichzelf onrendabele activiteiten, terwijl deze wel een maatschappelijk belang dienen: collecties vertegenwoordigen maatschappelijk kapitaal en de vaak monumentale panden hebben ook een maatschappelijke waarde. Giften en schenkingen én het lage BTW-tarief op cultuur ten behoeve van de drie functies van musea - publiek, collecties of huisvesting - voorkomen dus dat de overheid meer middelen of subsidies moet aanwenden om deze culturele functies te ondersteunen.

Maatschappelijke schade in geval van verhoging lage BTW-tarief. In deze tijd is het behouden van een fiscale regeling als **het lage BTW-tarief** fundamenteel. Een lager BTW-tarief stimuleert ondernemerschap van culturele instellingen en musea. Het publieksdeel belast je minder, terwijl het structurele kostendeel groter is dan bij andere sectoren. Een wijziging of verhoging van het lage tarief zou zéér onwenselijk zijn. Zo zou het hoge BTW-tarief een kostenstijging van meer dan 10% op entreekaarten voor culturele instellingen betekenen. Bij de grotere rijksmusea bijvoorbeeld zou dit een gat in de begroting van miljoenen euro's creëren. Vervolgens zou een beroep op de overheid worden gedaan om dit gat op te vullen - waarbij veel administratieve lasten komen kijken voor de overheid. Een verlaging naar een lager BTW-tarief zou daarentegen wenselijk zijn. Zo was het lage tarief 6% voordat het in 2018 verhoogd werd naar 9%.

Maatschappelijke waarde van lage BTW-tarief. De algemene doelstelling van het verlaagde BTW-tarief richt zich op de bevordering van cultuur en kennisvermeerdering c.q. ondersteuning van de betreffende sectoren. Daarnaast bestaat een groot aantal sectorspecifieke toespitsingen van de doelstelling, zoals het bevorderen van de toegang van de burger tot de informatie, het bevorderen van de pluriformiteit van de media, het tegengaan van ontleding, het in stand houden van een goede nieuws- en informatievoorziening, het op een hoger plan brengen van behoud en beheer van de museale collecties, het voeren van een actief cultuurbeleid, het bieden van compensatie voor de kosten van de vergrijzing en de Arbeidstijdenwet aan de podiumkunsten, enzovoort. [Bron: Evaluatie van het verlaagde BTW-tarief voor cultuur en media, p. 10 (2008)]

Vraag 5: Een aanpassing van het belastingstelsel kan mogelijk financiële middelen opleveren voor de schatkist. Hoe vindt u dat deze middelen moeten worden besteed, bijv. aan lagere lasten voor dezelfde doelgroep die minder voordeel geniet door de aanpassing, of aan een subsidieregeling voor dezelfde doelgroep die minder voordeel geniet door de aanpassing, of aan lagere belastingen voor iedereen of iets anders?

Zoals hiervoor ook toegelicht - zie antwoord vraag 4 - ziet de culturele en creatieve sector beperkende aanpassingen van de fiscale regelingen voor culturele instellingen als zéér onwenselijk. Verruiming van regelingen ten gunste van de sector is vanzelfsprekend welkom. Het teruggeven van middelen aan het brede veld van instellingen is altijd complexer dan de huidige fiscale regelingen die maatwerk bieden en zorgen dat fiscale voordelen naar individuele instellingen of naar individuele betrokkenen als (gulle) gevers terugvloeien. Dit principe geldt in het bijzonder voor zo'n grote sector qua aantal organisaties en betrokkenen als de cultuursector.

Wat storend is, is dat zelfstandigen nu disproportioneel extra bijdragen aan de schatkist. De bezuiniging op de zelfstandigenaftrek is ingrijpend en structureel en treft alleen zelfstandige IB-ondernemers, terwijl de hogere arbeidskorting tijdelijk is en voor alle werkenden.

De WBSO (Wet Bevordering Speur- en Ontwikkelingswerk) is een belangrijke stimulans voor de topsector creatieve industrie en haar innovatieve kracht. Wij verwijzen naar het [Dashboard – Creatieve Industrie](#).

Vraag 6: Fiscale regelingen worden door het ministerie van Financiën beoordeeld op een aantal criteria om tot een ordening of prioritering te komen. Mist u hierbij elementen/overwegingen waarmee wij rekening zouden moeten houden? Kunt u dit toelichten?

De belangrijkste factor die de culturele sector mist is het maatschappelijke belang van de culturele en creatieve sector, de reden waarom gevers gul geven, schenken of nalaten aan culturele instellingen. Zoals ook genoemd bij vraag 4 zijn er daarnaast de volgende (beleids)doelstellingen:

- Bevordering van cultuur en kennisvermeerdering c.q. ondersteuning van de betreffende sector
- Het bevorderen van de toegang van de burger tot de informatie
- Het bevorderen van de pluriformiteit van de media
- Het tegengaan van ontleding
- Het in stand houden van een goede nieuws- en informatievoorziening
- Het op een hoger plan brengen van behoud en beheer van de museale collecties
- Het voeren van een actief cultuurbeleid

De baten van deze giften voor culturele instellingen zijn vele malen hoger dan hetgeen enig inperken van de fiscale regelingen het ministerie van Financiën zou opleveren. De maatschappelijke opbrengsten van de giften of het lage BTW-tarief zijn significant hoger dan de kosten qua belastinginkomstenderving of belastingmeeropbrengsten van een hoger BTW-tarief voor culturele activiteiten. Uit een recente inventarisatie uit de filantropiesector blijkt dat de maatschappelijke opbrengsten van periodieke giften meer dan 10 keer zo hoog zijn als de verwachte opbrengst van de inperking van de aftrekbaarheid van periodieke giften tot maximaal 250.000 euro, waarvoor de verwachte opbrengsten 50 miljoen euro zijn.

Zie ook het antwoord op vraag 5 (zelfstandigenaftrek en arbeidskorting)

Het aanjagen en voeren en stimuleren van innovatie- en toekomstig verdienvermogen is ook belangrijke factor.

Vraag 7: Kunt u toelichten welke fiscale regeling(en) volgens u tegen het licht zouden moeten worden gehouden?

De inperking van de aftrekbaarheid van periodieke giften boven de 250.000 euro die vastgelegd is in Belastingplan 2023 zou moeten worden hersteld door de maximering te verwijderen in Belastingplan 2024. Daardoor zou de situatie terugkeren die gold tot eind 2022 waarin periodieke giften onbeperkt kunnen worden afgetrokken voor de inkomstenbelasting door gulle gevers. Uit recent onderzoek blijkt dat de maatschappelijke opbrengsten van periodieke giften meer dan 10 keer zo hoog zijn als de verwachte opbrengst van de inperking van de aftrekbaarheid van periodieke giften tot maximaal 250.000 euro, waarvoor de verwachte opbrengsten 50 miljoen euro zijn.

Een ander onderdeel van periodieke giften is dat het ook gulle gevers in staat stelt om collectiestukken of kunstwerken aan musea te schenken. Het Rijksmuseum is hiervoor een goed voorbeeld. Door grote schenkingen wordt de collectie verrijkt met bijzondere en zeer kostbare kunstwerken en verzamelingen. Kunstwerken die het Rijksmuseum zonder deze steun niet had kunnen verwerven. Door inperking van de aftrekbaarheid van periodieke giften, is het aannemelijk dat men er niet meer voor kiest om kunstwerken aan het Rijksmuseum te schenken en mogelijk zal men zelfs kiezen voor verkoop op de markt. Hierdoor zullen er belangrijke werken voor de Collectie Nederland verdwijnen uit het publieke domein.

Schenk- en erfbelasting Faciliteiten voor ANBI's, de giftenaftrek vennootschapsbelasting, ook voor Culturele ANBI's en het BTW Verlaagd tarief culturele goederen en diensten zouden allen behouden moeten worden, zie antwoord vraag 4 ter onderbouwing.

Zie ook het antwoord op vraag 5 (zelfstandigenaftrek en arbeidskorting).

Vraag 8 Kunt u toelichten welke fiscale regelingen volgens u kunnen worden afgeschaft?

n.v.t.

Vraag 9 Kunt u toelichten welke fiscale regelingen volgens u absoluut moeten blijven bestaan of zeer beperkt zouden kunnen worden aangepast?

Van alle vijf de onderstaande regelingen bepleit de culturele sector voor een zo ruimhartig mogelijk gebruik:

Giftenaftrek inkomstenbelasting	p. 1
Fiscale regelingen zelfstandigen aftrek	p. 7
Aftrek speur- en ontwikkelingswerk	p. 7
Schenk- en erfbelasting Faciliteiten ANBI's	p. 11
Giftenaftrek vennootschapsbelasting (ook Culturele ANBI's)	p. 11
BTW Verlaagd tarief culturele goederen en diensten	p. 18
BTW Vrijstelling	p. 20

Vraag 10 Voor welk thema vindt u het van het grootste belang dat er fiscale regelingen bestaan? U kunt bijvoorbeeld denken aan woningmarkt, familiebedrijven, innovatie, overige ondernemersregelingen, (internationale) concurrentiepositie, milieu/klimaat (autoregelingen, energiebelasting), inkomensondersteuning (zoals heffingskortingen), omzetbelasting.

Voor de ondersteuning van de culturele en creatieve sector is het van het grootste belang dat er fiscale regelingen blijven bestaan, vanwege de maatschappelijke waarde en de bijdrage aan de samenleving die deze de culturele en creatieve sector levert en voor de innovatie en de bijdrage die de sector levert aan het verdienvermogen in Nederland. Zie antwoord vraag 6 ter onderbouwing.

Vraag 11 Wilt u nog iets toelichten waarover geen vraag is gesteld?

n.v.t.